

Spærringer, VP3 Basisanalyse vandmøller og vandkraft

Foretræde for Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg samt Kulturudvalg

24. februar 2021

Hvem er vi ?

- Ellen Warring
  - Tidl. Museumsinspektør, Odense Bys Museer
  - Kulturhistoriker
  - ellenwarring53@gmail.com
- Susanne Jervelund
  - Dansk Møllerforening, formand
  - Agronom
  - jervelund@gmail.com

Det vil vi sige noget om:

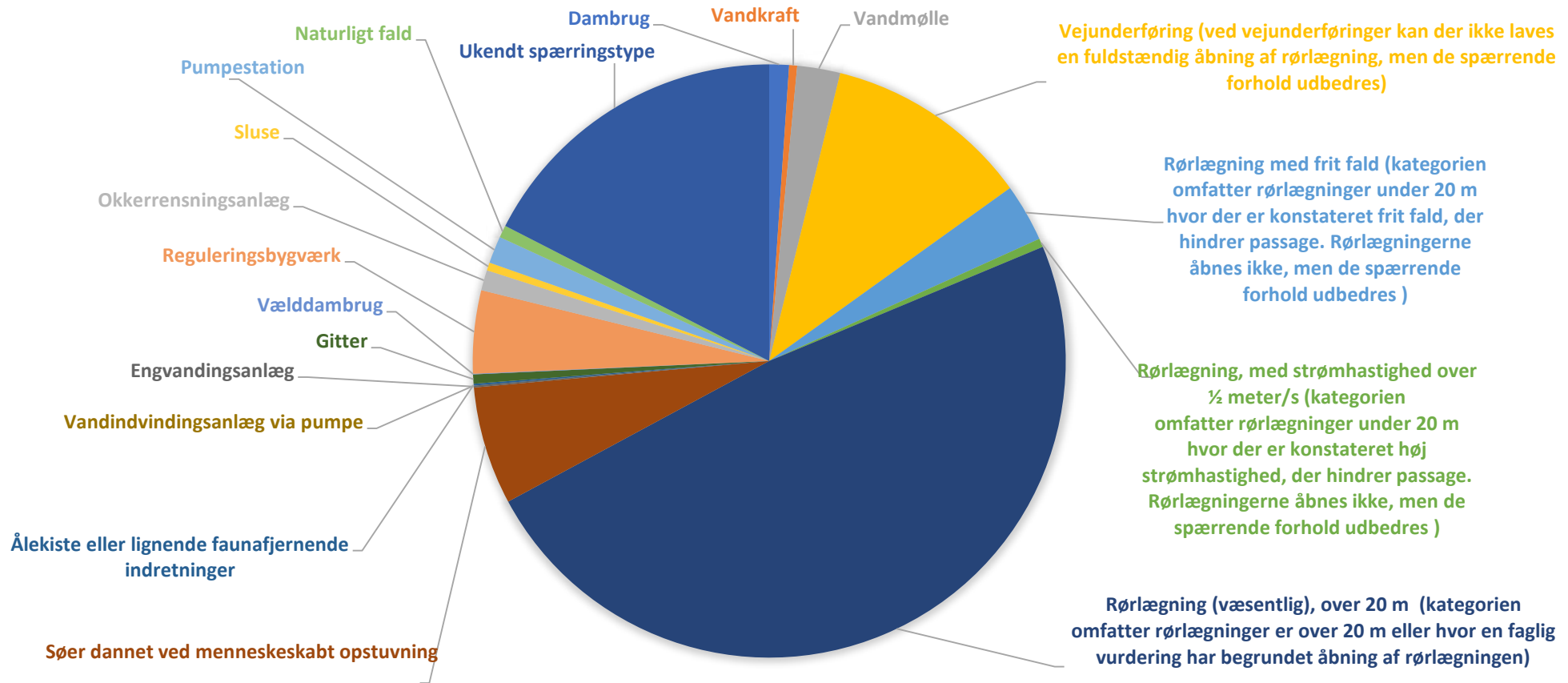
1. Vandmøller i vandløb
  - Typer af spærringer VP3 Basisanalyse
  - Udpegninger af vandmøller
2. Vandforbrug til vandmøller
3. Museumslovens udpegninger
4. Hvad er der brug for ?

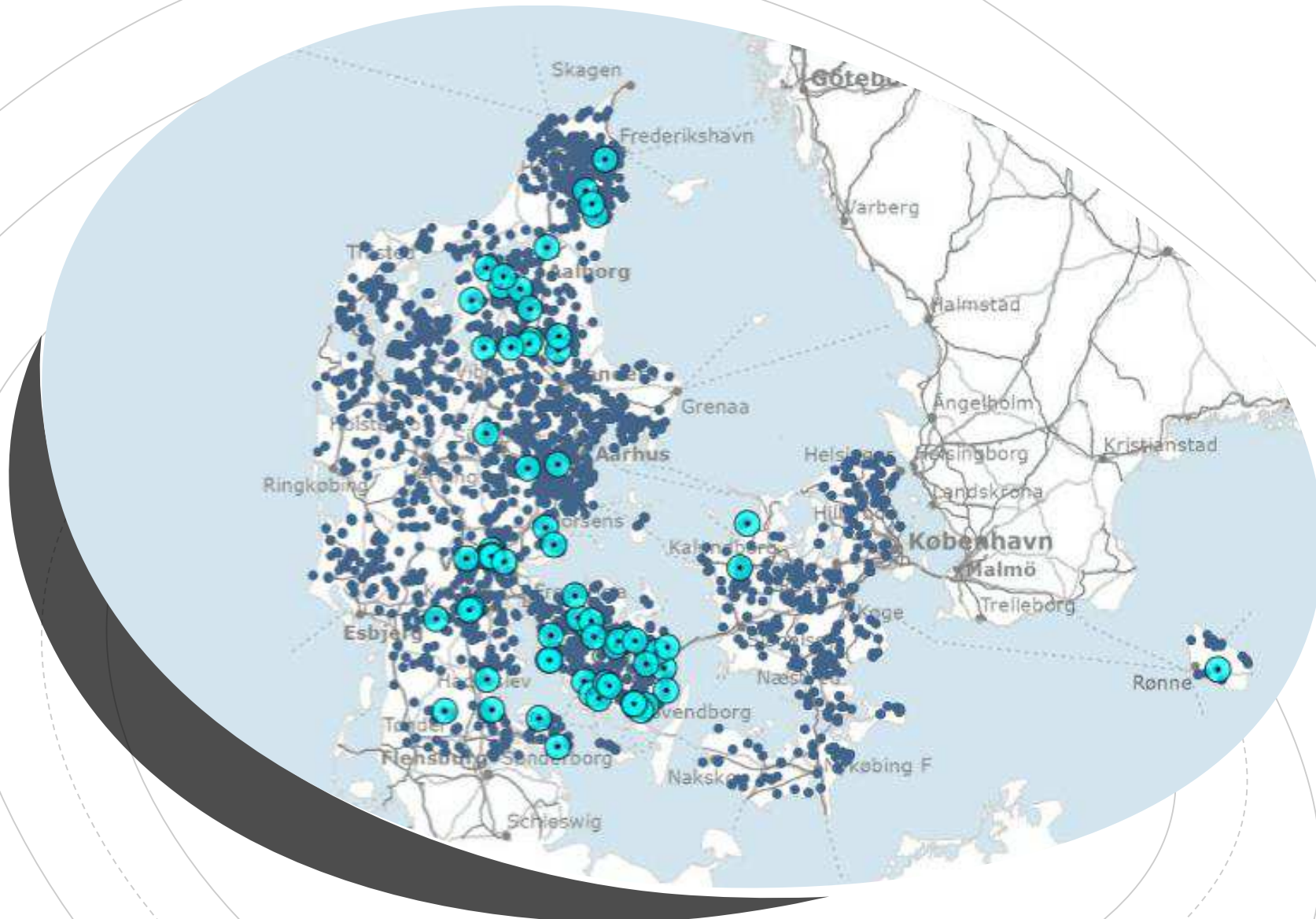

1. VP3, typer og antal spærringer – 2982 stk.

Forklaring	Antal spærringer inden for hver kategori (basisanalyse for VP3)
Dambrug	32
Vandkraft	13
Vandmølle	70
Vejunderføring	335
Rørlægning med frit fald	94
Rørlægning, med strømhastighed over ½ meter/s	14
Rørlægning (væsentlig), over 20 m	1444
Søer dannet ved menneskeskabt opstuvning	192
Engvandingsanlæg	3
Vandindvindingsanlæg via pumpe	0
Ålekiste eller lignende faunafjernende indretninger	3
Gitter	15
Vælddambrug	1
Reguleringsbygværk	135
Okkerrensingsanlæg	33
Sluse	13
Pumpestation	44
Naturligt fald	20
Ukendt spærringstype	521

Spærringer VP3- 2982 stk.

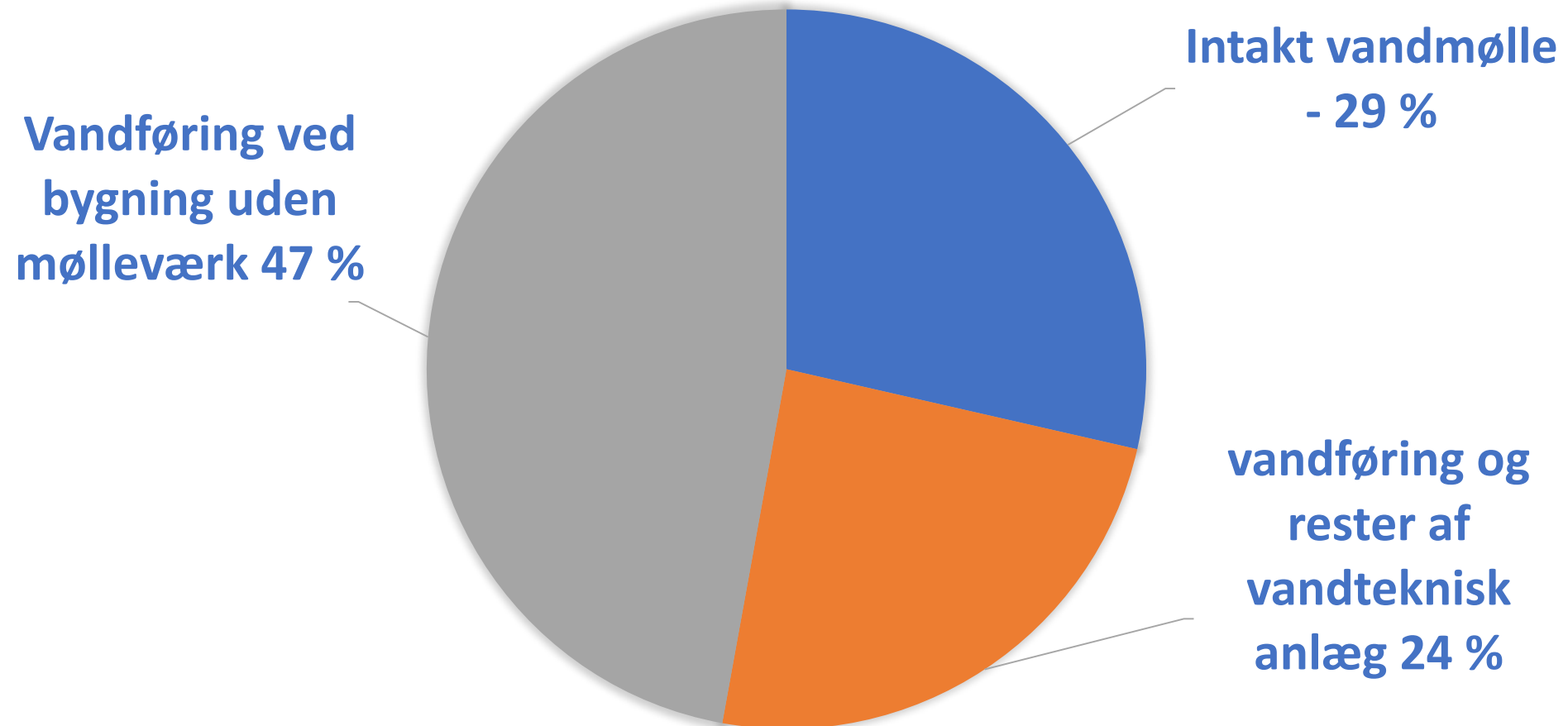

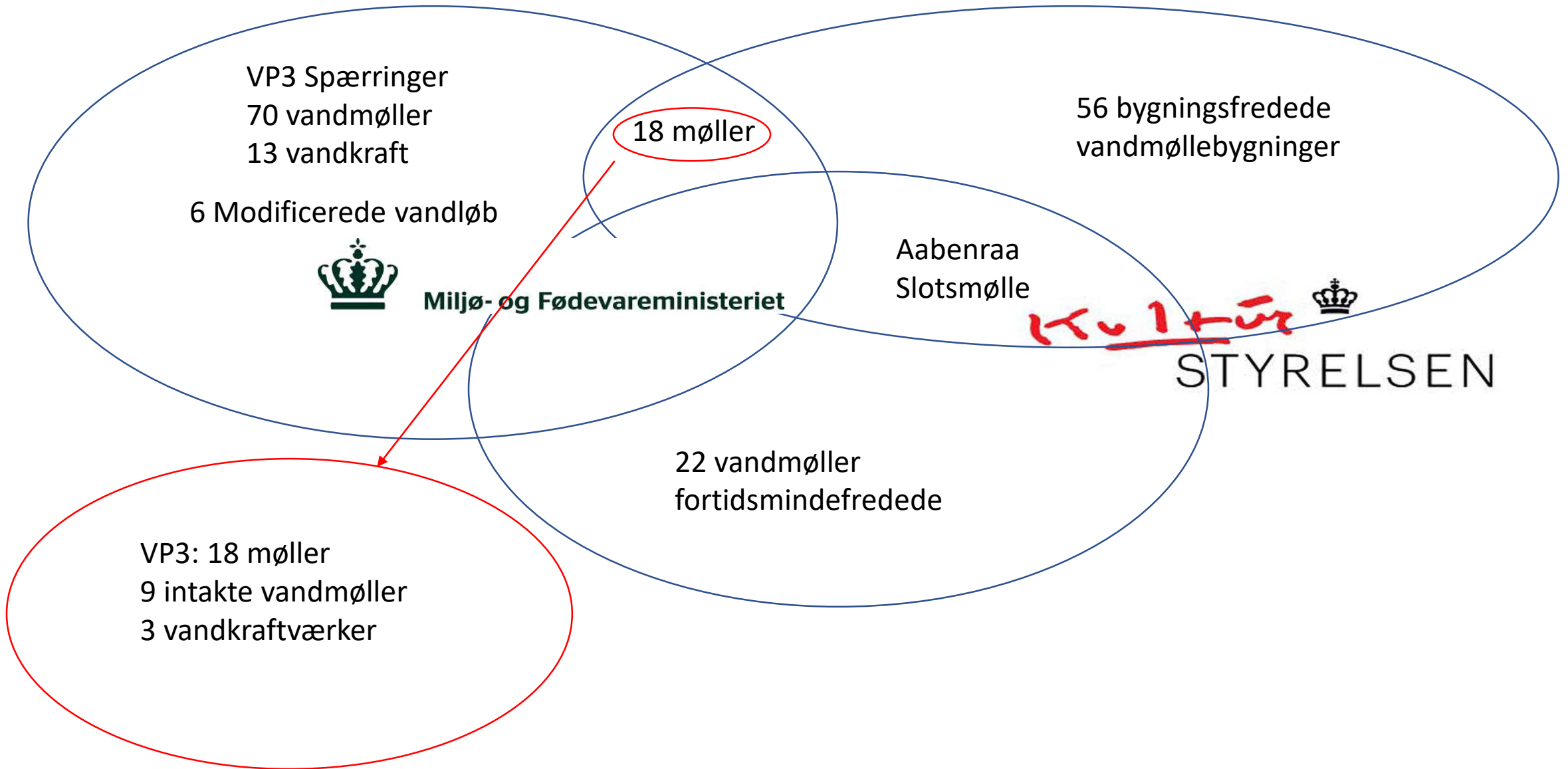
Basianalyse
VP3 –
Vandmøller,
70 stk

Dansk Møllerforenings vurdering af status for vandmølle ved udpegede spærringer VP3

70 VANDMØLLESPÆRRINGER

Udpegning af vandmøller og vandkraft

Aktuelle vandmøller/ kraftværker - VP3

Vandmølle (9):

Dorf Vandmølle (405)
Fyrkat Mølle (545)
Grubbe Mølle (252)
Kaleko Mølle (938)
Karmark Mølle (718)
Lille Mølle (259)
Røde Savmølle (280)
Vibæk Mølle (1116)
Ørnbjerg Mølle (618)

Vandkraft: (3):

Kristiansdal Elværk (1174)
Tangeværket (721)
Tørring Mølle (1354)

( ): VP3 Spærring nr.

2. Beregning af vandbehov til vandmøller

Vandmøller

Daglig drift mindst 2 timer

200 l/s – 750 m³/ time – 1440 m³/dag

Vand til vetning af vandhjul

5 l/s – 18 m³/ time – 396 m³/ døgn

I alt vandforbrug til vandmølle: 1836 m³/ døgn

Vandkraftens kulturarv

Prioritering af kulturarven i vandplanlægningen

Kulturarvsstyrelsen
2010

KULTURARVSTYRELSEN

3. Museumsloven

- Kulturhistoriske museer
  - Foretager arkivalsk kontrol
  - Udpegning jfr. Kap 2
  - Fredning / Meddelelse til ejere
    - Dæmninger, mølleanlæg, etc.

Fund og Fortidsminder

- Vandmøller
  - Vandmøllesteder - 22
  - Mølledæmning – 311
  - Mølledam - 123
  - Møllekanal -33
- Et ukendt antal ikke registrerede vandmøllesteder
  - vandløbsprojekter i blinde

FUND OG FORTIDSMINDER

MINISTERIET
SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN

FORSIDE | SØG PÅ KORT | SØGNING | DOWNLOAD | HJÆLP OG INFO

Fortidsminder

- Fredede
- Ikke fredede
- Udstrækning (vejledende)
- Beskyttelseslinier

Andet kulturarv

- Kulturarvsarealer
- Beskyttede sten- og jorddiger
- Fredede bygninger

Administrative grænser

- Kommunegrænser
- Sognegrænser
- Matrikel
- Ansvarsområder

Baggrundskort

- Vejkort
- Topografisk kort
- Luftfoto
- Høje målebordsblade (1842-99)
- Lave målebordsblade (1901-71)

Gennemsigtighed:

100 km

Signaturforklaring | Adressesøgning | Udskriv kort | Vis på liste

Kort © Kort og Matrikelstyrelsen / Luftfoto © COWI A/S

Kontakt | Teknik og tilgængelighed | Privatlivspolitik | Regler for brug

Slots- og Kulturstyrelsen - H.C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V

- <http://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/>

4. Hvad er der brug for?

1. Bevar de sidste intakte vandmøller. Stop for omløbsprojekter, samt udtag af relevante vandløbsstrækninger ved vandmøller.

(9 vandmøller og 3 vandkraftværker)

2. Ressourcer til udarbejdelse af national registrering og plan for bevaring af vandmøller.

3. Ressourcer til kulturhistoriske museer til udpegning af kulturarv ved vandløb.

Tak for opmærksomheden

